

“La oración hace latir la vida. Puede parecer una realidad abstracta, lejana de los problemas. Sin embargo, la oración es esencial, porque solos no podemos salir adelante. No somos omnipotentes, y cuando alguien cree serlo, fracasa”.

(Papa Francisco)

TÚ Y YO DISCÍPULOS

En Europa estamos viviendo un declive significativo de la fe, puede ser por exceso de familiaridad (lo que llamaríamos muerte por éxito). A los nazarenos les ocurrió algo semejante, cuando el Señor fue a predicar a su sinagoga aquel sábado en el que ellos se preguntaban de dónde le venía esa sabiduría... Se escandalizaron de Él aludiendo que le conocían, que era el hijo del carpintero, el hijo de María y que sus familiares eran conocidos por todos... Al igual que Jesús nació en Belén pero se crió en Nazaret, podemos decir que el cristianismo nació en Asia pero se crió en Europa. Tenemos acceso ilimitado a los sacramentos, para otorgar un simple dato: en Ciutadella solo los domingos, se celebran quince Misas. Es decir, tenemos muy fácil acceso al núcleo central de nuestra fe, la Eucaristía.

Eucaristia d'Enviament joves de Menorca a la JMJ de Lisboa, juliol 2023 - Toni Barber

También tenemos acceso a la Sagrada Escritura y su interpretación Católica, pudiendo acudir a miles de publicaciones que nos ayudan en nuestra formación o incluso cursos que se imparten en parroquias y centros de estudios eclesíasticos que

nos hacen accesible el Magisterio... Podemos enriquecernos con las catequesis, tanto de niños como de adultos que se ofrecen en todas las parroquias... y tantos métodos que pueden ayudarnos a formar una auténtica y contrastada imagen del Dios que decimos conocer.

Pero, en cambio, o bien por la comodidad o bien por la familiaridad con el catolicismo todavía presente en nuestra cultura y costumbres, podemos optar por acoger o fabri-

car una imagen adulterada de Él, en la que hacemos coincidir nuestras apetencias, gustos o ideologías de moda, y en lugar de cambiarme a mi según Cristo, cambio a Cristo según yo.

Garrigou-Lagrange dijo: “La Iglesia es intolerante en los principios porque cree; pero es tolerante en la práctica porque ama. Los enemigos de la Iglesia son tolerantes en los principios porque no creen; pero son intolerantes en la práctica porque no aman”. Nosotros debemos ser el reflejo de una Iglesia que es Madre y Maestra.

Para ello, no descuidemos nuestra formación ni nuestra espiritualidad, siendo siempre fieles al Señor y Su Iglesia, para poder ser siempre reflejo de Cristo en medio del mundo, siendo sus discípulos. El discípulo no es sólo aquel que tiene fe, sino que tiene fe y AMA al Señor, poniendo el acento en el amor! Eso nos pide el Señor: “Haced discípulos a todas las naciones” (Mt 28, 19); no dice que hagamos a hombres y mujeres de fe, sino discípulos.

¡¡¡Feliz y santo verano!!!

Joan Tutzó Sans

pensaments

El Sínodo de la corresponsabilitat

El concepte de *sinodalitat* se'ns ha revelat com una paraula difícil d'entendre. Pot ser una expressió apropiada per explicitar-la seria: *Caminar junts, amb corresponsabilitat*.

Per al Papa Francisc el principal motiu de convocar aquest Sínode fou recuperar el sentit de la sinodalitat al Poble de Déu. Una oportunitat d'encontre per aprofundir sobre com els membres de l'Església -tots: preveres, religiosos i laicat- podem col·laborar i participar en la seva missió, escoltant junts, la veu de l'Esperit. Com qualsevol Sínode, té un caràcter consultiu amb la finalitat d'ajudar el Papa en la direcció de l'Església universal. En les diferents fases del llarg procés d'estudi i refle-

xió que s'inicià l'octubre de l'any 2021 han sorgit diverses qüestions importants, que són l'expressió de les inquietuds i els anhels d'una renovació que albira un futur millor, com és el cas dels pobres, protagonistes del

camí de l'Església, el paper de les dones i del laicat a la vida i a la missió de l'Església o el treball per a una Església que escolta i acompanya.

Assemblea Diocesana del Sínode. Gener 2023 - Bisbat de Menorca

Qualsevol que sigui la resolució final del Sínode, el seu primer fruit és indiscutible: ens ha donat l'oportunitat d'expressar-nos i d'escoltar la diversitat de veus, per dur a terme un ambició i respectuós discerniment. Una bona iniciativa per créixer com a Església, compartint experiències i perspectives, estimulats per l'alè vivificant de l'Esperit, que és qui ens guia. Avancem junts, atents a la voluntat de Déu, treballant en pro d'una Església que sigui llum d'esperança i d'amor per al món.

Diego Dubón Pretus

Diumenge XV de Durant l'Any

Lectura del llibre del profeta Amós 7, 12-15

En aquells dies Amasies, sacerdot, de Bet-El, digué a Amós: «Vident, vés-te'n d'aquí. Fuig al país de Judà. Menja-hi el teu pa i fé-hi de profeta, però aquí, a Bet-El, guarda't de tornar-hi a fer de profeta, que això és un santuari del rei, un temple de l'estat.» Amós li respongué: «Jo no som profeta, ni he estat mai de cap comunitat de profetes. Jo som pastor, i sé fer madurar el fruit dels sicòmors, però el mateix Senyor m'ha pres de darrera els ramats i m'ha dit: «Vés a profetitzar a Israel, el meu poble».

Salm responsorial 84

R: **Senyor, feis-nos veure el vostre amor, i donau-nos la vostra salvació.**

Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes

1, 3-14

Beneït sigui el Déu i Pare de nostre Senyor Jesucrist, que ens ha beneït en Crist amb tota casta de benediccions espirituals dalt del cel; ens elegí en ell abans de crear el món, perquè fóssim sants, irrepressibles als seus ulls. Per amor ens destinà a ser fills seus per Jesucrist, segons la seva benèvola decisió, que dóna alabança a la grandesa dels favors que ens ha concedit en el seu Estimat. En ell hem estat rescatats amb el preu de la seva sang. Les nostres culpes han estat perdonades. La riquesa dels favors de Déu s'ha desbordat en nosaltres. Ell ens ha concedit tota aquesta saviesa i penetració que tenim. Ens ha fet conèixer el secret de la decisió benèvola que havia pres en ell mateix, per executar-la quan els temps fossin madurs: ha volgut unir en el Crist tot el món, tant el del cel com el de la terra. En ell hem rebut la nostra part en l'herència. Ens hi havia destinat el disseny d'aquell qui tot ho duu a terme d'acord amb la decisió de la seva voluntat. Volia que fóssim alabança de la seva grandesa, nosaltres que des del principi tenim posada en Crist la nostra esperança. Vosaltres vau escoltar l'anunci de la veritat, la Bona Nova de la vostra salvació i, després d'escoltar-la i de creure-hi, també vosaltres, en el Crist, heu estat marcats amb l'Esperit Sant promès. Aquesta és la penyora de l'heretat que Déu ens té reservada, quan ens rescatarà plenament com a possessió seva personal. Aleshores serem alabança de la seva grandesa.

Lectura de l'evangeli segons sant Marc

6, 7-13

En aquell temps Jesús cridà els dotze i començà a enviar-los de dos en dos. Els donà poder sobre els esperits malignes i els recomanà que, fora del bastó, no prenguessin res per al camí: ni pa, ni sarró, ni diners, ni un altre vestit, i només les sandàlies per calçar. I els deia: «A la primera casa on posareu, quedau-vos-hi fins que us n'aneu d'aquell lloc. Si a un lloc no us voleu rebre ni escoltar, a l'hora de sortir-ne, espolsau-vos la terra de davall els peus, com una acusació contra ells.» Els dotze se'n van anar i predicaven a la gent que es convertissin. Treien molts de dimonis i ungien amb oli molts de malalts, que es posaven bons.

Lectura de la profecia de Amós 7, 12-15

En aquellos días, Amasías, sacerdote de Betel, dijo a Amós: «Vidente, vete, huye al territorio de Judá. Allí podrás ganarte el pan y allí profetizar. Pero en Betel no vuelvas a profetizar, porque es el santuario del rey y la casa del reino». Pero Amós respondió a Amasías: «Yo no soy profeta ni hijo de profeta. Yo era un pastor y cultivador de sicómoros. Pero el Señor me arrancó de mi rebaño y me dijo: «Ve y profetiza a mi pueblo Israel»».

Salmo: responsorial 84

R: **Muéstranos, Señor, tu misericordia y danos tu salvación.**

Lectura de la carta del apóstol san Pablo a los Efesios

1, 3-14

Bendito sea Dios, Padre de nuestro Señor Jesucristo, que nos ha bendecido en Cristo con toda clase de bendiciones espirituales en los cielos. Él nos eligió en Cristo antes de la fundación del mundo para que fuésemos santos e intachables ante él por el amor. Él nos ha destinado por medio de Jesucristo, según el beneplácito de su voluntad, a ser sus hijos, para alabanza de la gloria de su gracia, que tan generosamente nos ha concedido en el Amado. En él, por su sangre, tenemos la redención, el perdón de los pecados, conforme a la riqueza de la gracia que en su sabiduría y prudencia ha derrochado para con nosotros, dándonos a conocer el misterio de su voluntad: el plan que había proyectado realizar por Cristo, en la plenitud de los tiempos: recapitular en Cristo todas las cosas del cielo y de la tierra. En él hemos heredado también los que estábamos destinados por decisión del que lo hace todo según su voluntad, para que seamos alabanza de su gloria quienes antes esperábamos en el Mesías. En él también vosotros, después de haber escuchado la palabra de verdad -el evangelio de vuestra salvación-, creyendo en él habéis sido marcados con el sello del Espíritu Santo prometido. Él es la prenda de nuestra herencia, mientras llega la redención del pueblo de su propiedad, para alabanza de su gloria.

Lectura del santo Evangelio según san Marcos

6, 7-13

En aquel tiempo, llamó Jesús a los Doce y los fue enviando de dos en dos, dándoles autoridad sobre los espíritus inmundos. Les encargó que llevaran para el camino un bastón y nada más, pero ni pan, ni alforja, ni dinero suelto en la faja; que llevaran sandalias, pero no una túnica de repuesto. Y añadió: «Quedaos en la casa donde entréis, hasta que os vayáis de aquel sitio. Y si un lugar no os recibe ni os escucha, al marcharos sacudíos el polvo de los pies, en testimonio contra ellos». Ellos salieron a predicar la conversión, echaban muchos demonios, ungián con aceite a muchos enfermos y los curaban.

Testimonis de l'AMOR

“Jesús cridà els dotze i començà enviar-los de dos en dos. Els donà poder sobre els esperits malignes”. Marc ja havia dit açò quan Jesús va cridar els qui va voler, per a ser els seus companys i per enviar-los a predicar, amb poder de treure dimonis. La crida dels Apòstols va lligada al seu enviament, a la missió. Ser companys de Jesús però no per quedar-se abrigadets davall les ales! Jesús els llança, els empeny fora del rodol, per a ser els seus testimonis.

Els envia “de dos en dos”. En aquella època un testimoniatge no era vàlid si no era autènticat per dos testimonis. Però encara més a fons, Jesús vingué per a retornar els homes a dins de la “circulació de l'amor”. Déu ha creat els humans perquè siguin a “imatge seva”. Com que Déu és Amor, els homes seran imatge de Déu en la mesura que construiran relacions d'amor fraternal. Però han refusat açò. L'esperit del mal és anomenat diable, aquell que divideix en tost d'unir. Jesús ha vingut per trencar la divisió. Ell és el qui fa les paus entre els homes amb Déu i entre ells.

Per açò Jesús envia els Apòstols “de dos en dos”; perquè ells siguin els primers, pel seu comportament i per la seva vida, els testimonis d'aquesta reconciliació. La salvació mai és individual, és posada en relació dels homes entre ells, en el moviment d'amor de Déu. La missió dels apòstols és idò treure els esperits malignes, lluitar contra el mal que divideix i corromp. Així, comprem millor perquè Jesús dona signes de pobresa, carregar-se de riqueses materials, té el risc de caure en la trampa de la possessió egoista, és entrar en el cercle infernal del desig del poder, de la gelosia (malalties ben actuals). És descentrar-se d'un mateix en tost de fer lloc per als altres. És enfosquir la mirada interior i no estar abastament disponible per acollir l'altre.

Sempre val per a tots els batiats que tenim la missió de ser testimonis de la Bona Nova al cor del món! No solament als qui són de la nostra quadrilla, sinó als qui estan a la perifèria, per dir-ho amb paraules del papa Francesc. Serà bo que anem llegint “L'alegria de l'Evangeli”.

Josep Sastre

La Virgen de la Salette

La Salette es la denominación de un pueblo francés, situado en una región montañosa del Delfinado, donde en 1846 tuvo lugar una muy expresiva mariofanía, o sea, una aparición de la Virgen María a Melania de unos 15 años y a Maximino de 11. Ellos estaban pastoreando un pequeño rebaño y en oyendo las campanas de la iglesia rezaron el ángelus, y a continuación vieron una señora que estaba llorando, vestida como las mujeres de la región, pero teniendo sus pies sobre una corona rodeada de rosas y llevando un crucifijo sobre el pecho.

Se acercaron ellos sin temor, y la Virgen les manifestó que lloraba a causa del olvido de Dios y de que la gente iba abandonando la asistencia a la misa, de lo cual les encargó dar noticia al sacerdote y a los feligreses. Este mensaje que ellos transmitieron por

encargo de la Virgen, obtuvo buen resultado. Sabemos que se desterró la blasfemia y que aumentó mucho la devoción y la asistencia a misa, incluso en los días laborables. Unos valencianos que iban a trabajar en aquella región como toneleros, al regresar decían: «Allí no se habla de otra cosa».

El hermoso grabado, que aquí presentamos de dicho acontecimiento se ha conservado en Menorca, y según parece proviene de la finca de Sant Rafel, predio situado a medio camino entre Maó y Alaior, cuyo antiguo propietario y cultivador de esta finca era un señor muy culto y buen cristiano. Las hermanas Antonia y Francisca Pons Carreras hasta su fallecimiento conservaron muy devotamente este cuadro, identificado con una inscripción en idioma francés y elaborado en una tipografía de la ciudad de Lyon.

Agenda

✍ Fiesta de Nuestra Señora del Carmen

Sábado 13 de julio Misa Solemne en el exterior de la Estación Naval de Mahón a las 19 h y, a continuación, procesión marítima por el puerto. Acto presidido por el obispo Gerardo.

✍ Festa de la Mare de Déu del Carme

-A Maó: Celebracions a la parròquia de la Mare de Déu del Carme:

-Dilluns 15 de juliol, a les 18.45 h, rosari, vespres i missa de vigília. A les 20.30 h concert d'orgue a càrrec del jove Agustí Aguiló Orfila.

-Dimarts 16 de juliol: a les 8.30 h res del rosari, a les 9 h Eucaristia i, finalment, a les 20 hores Eucaristia solemne. Tot seguit es compartirà una bereneta.

*Els dies 13, 14, 15 i 16 de juliol es podrà visitar el Cambril de la Mare de Déu. Consultau els horaris a la parròquia

-A Fornells: Dimarts 16 de juliol missa, a les 19 h, a la parròquia de Sant Antoni Abat, presidida pel bisbe Gerard. Tot seguit, processó marítima al port.

-A Ciutadella:

-Martes 16 de julio, a las 9 h, Eucaristía en la Capilla de Ntra.Sra. del Carmen (C/ Maó,16), con la bendición e imposición del escapulario.

-Diumenge 21 de juliol missa, a les 19.30 h, a l'església de Sant Miquel, presidida pel bisbe Gerard. Tot seguit, processó marítima al port.

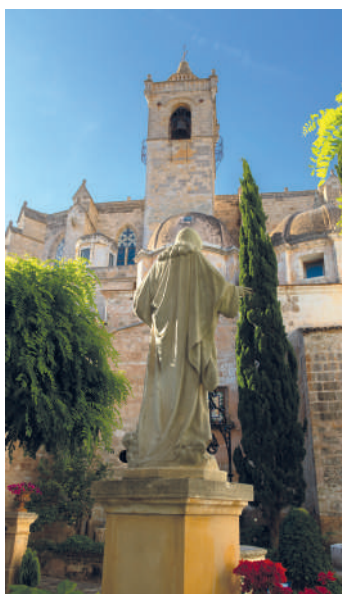
“Brins de salms”, el llibre de Gadi Bosch

El 9 de juliol es va publicar “Brins de salms”, un llibre amb el qual Gadi Bosch proposa una lectura humil dels salms, tenint present que a vegades des d'un terme, una petita expressió, un bri, s'entra en el fons del salm. La paraula confiança és el fil conductor de la lectura. I per aquesta confiança, qui s'endinsa en els salms sap que, darrere les seves lletres, Jesús, nostre Senyor, prepara una trobada.

En aquest llibre, publicat a l'editorial Claret, trobarem un recull dels comentaris dels salms que Gadi Bosch ha compartit al llarg d'aquests anys al *Full Dominical* de Menorca. L'autora concita en els brins les maneres de pensar de persones i situacions actuals. Perquè els salms no es llegeixen mirant cap enrere, sinó en l'avui que ens empeny a ser honorats amb allò que és real, a il·luminar la realitat que l'orant té entre mans. El llibre està disponible a les llibreries de Menorca i també es pot comprar a través d'internet.

Nous nomenaments a la diòcesi de Menorca

Amb data d'1 de març de 2024, el bisbe de Menorca, **Gerard Villalonga** va nomenar **Mn. Florenci Sastre Portella** com arxiver diocesà.

D'altra banda, amb data de 6 de juliol de 2024, el Bisbe ha fet públics els següents nomenaments que seran efectius a partir de l'1 de setembre de 2024:

-Mn. Jaume Denclar Quevedo, vicari de la parròquia de Santa Eulàlia d'Alaior i adscrit al Santuari de la Mare de Déu del Toro.

-El P. Manuel Bonet Fuster, adscrit a les parròquies de Santa Maria i la Concepció de Maó.

-El diaca Joan Manuel Mercadal Victory, director del Secretariat d'Iniciació Cristiana i Catecumenat d'Adults. Diaca adscrit a les parròquies de St. Lluís i la Mare de Déu del Roser des Castell.

-Yola Anglada Pons, directora del Secretariat Diocesà de Missions.

Efemèrides de la història del Santuari de la Mare de Déu del Toro

► **5 de juny de 1674.** Es té constància del codi que se li assigna a la talaia civil i defensiva del Toro de Menorca. El vigia destinat rep les claus d'avís i senyals que havia de practicar en moments d'alarma pública per amenaces d'invasió pirata o enemiga. Resumides, foren aquestes:

1. Es faran, un rere l'altre, tants de focs com vaixells s'hi haguessin albirat en mar.
2. Si s'hi descobrís el vaixell per la part de tramuntana, el primer foc serà més llarg que els altres.
3. Si foren vistos pel sud, el darrer serà de major duració que els altres.
4. Si els vaixells fossin vistos simultàniament pel nord i el sud, el primer foc i l'últim duraran més que els altres.

► **13 de gener de 1696.** Per un Breu del Papa Inocenci XII, s'institueix la Confraria de Ntra. Sra. del Toro, la qual fundació i institució canònica aprovaria el bisbe de Mallorca en data del **6 de setembre** del mateix any.

► **13 de setembre de 1702.** Una donació de terres feu créixer el patrimoni i les rendes del santuari, gràcies a l'entrega del lloc de Barbatxí, feta per l'honor Bartomeu Amorós, natural de Ciutadella i aleshores vesí des Mercadal. Juntament amb els llocs de Lanzell, Binicreixent, Terra Rotja i Peu del Toro donaven, l'any 1785, un rendiment general de 921 lliures i devers 141 quarteres de blat.

► **7 de novembre de 1798.** Just en rompre el dia, el vigia del Toro hagué de donar les preceptives senyals d'alarma, per com hi havia divisat un estol enemic. Els vaixells desconeguts navegaven cap a Menorca, en direcció a les costes de tramun-

Santuari del Toro. Cara de tramuntana

tana. En efecte, era una flota expedicionària anglesa que portà a terme un desembarcant a Cala Molí i Addaia. Era integrada per un fortíssim contingent de forces armades de ben bé 3900 homes, sota el comandament del general Charles Stuart. Aleshores, havia de començar la tercera i última ocupació britànica de l'illa, 1789-1802.

► **14 de febrer de 1823.** Per una Reial Ordre, queda suprimit el convent del Toro i els membres passen a la comunitat de Ciutadella. Anys després, les propietats passaran pel procés de desamortització dels béns de l'Església catòlica, decretat pel ministre Juan Álvarez Mendizábal l'any 1835. Hi sobrevingué llavors un procés constant de ruïna, fins al punt que el **29 de maig de 1842**, tement-se l'esfondrament del santuari, la imatge de la Verge fou trasllada a l'església parroquial des Mercadal. Després d'unes obres de consolidació, el **1844** la imatge retornà a la muntanya

► **13 de juliol de 1832.** El bisbe de Menorca ordena que el prevere Nicolau Hernández sigui confinat a les dependèn-

cies del Toro. Sortí del seu tancament el 7 d'agost del mateix any.

► **20 d'agost de 1835.** Es fa efectiva l'ordre de desamortització, per part del Governador Civil de les Balears. Així, el temple entrarà en una nova crisi profunda i greu, tant en el sentit de ser un santuari de devoció com en el sentit arquitectònic dels seus béns materials i artístics.

► **29 de maig de 1842.** Per amenaça de ruïna general, la imatge és traslladada a Mercadal per ordre del cap polític de la província. A la parroquial de Sant Martí hi farà fins el **18 de maig de 1845**, en què fou restituïda al santuari. Es tractava de l'acte religiós i marià més significatiu que hi tenia lloc des de la desamortització, previ acord amb el nou propietari legal, el baró de les Arenes.

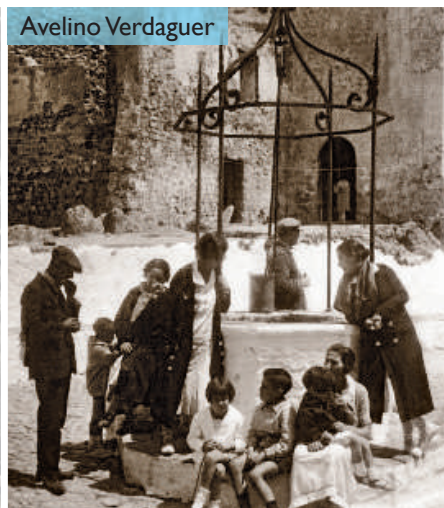
► Entretant, el dit baró, que el **1842** havia comprat en subhasta pública totes les instal·lacions (convent, temple i terres annexes), es comprometé a facilitar l'accés als pelegrins que hi volguessin pujar-hi, amb idea de continuar venerant-hi la Mare de Déu. El baró havia pagat per la propietat 17.000 reals.

► **3 d'octubre de 1843.** Visita el santuari l'arquebisbe de Santiago de Compostel·la, Rafael de Vélez, que era a Menorca en condició de desterrat polític, per raons dels seu carlisme actiu i recalcitrant i no haver volgut jurar la constitució liberal espanyola.

Miquel Àngel Limón Pons

Camí del Toro, "Pas del Bou" - col·lecció A. Camps Fullana

Avelino Verdaguer